

Používání elektronické verze neschopenky ve vybraných zemích EU

Zpracoval:

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i.

Oddělení knihovnicko-informačních služeb

srpen 2016

Úvod

Cílem předkládané analýzy je poskytnout informace o používání elektronické verze neschopenky v některých zemích Evropské unie. Výběr zemí zahrnuje Spojené království, Polsko, Rakousko, Francii, Litvu, Švédsko, Norsko a Estonsko.

Nevyváženost rozsahu a struktury kapitol za jednotlivé země je dána rozdílným rozsahem, popř. různou mírou ucelenosti a detailnosti dostupných informací k dané problematice, které se podařilo získat na základě rešerší, popř. korespondence s příslušnými zahraničními institucemi.

Spojené království

Anglický systém zdravotní péče

Klíčové subjekty řízení zdravotnického systému

Ministerstvo zdravotnictví a ministr zdravotnictví nesou konečnou odpovědnost za zdravotní systém jako celek. Zákon o zdravotní a sociální péči 2012 převádí důležité funkce na Národní zdravotní službu (National Health Service - NHS) Anglie. Ta je také zodpovědná za strategické řízení informačních technologií ve zdravotnictví včetně rozvoje online služeb pro rezervaci návštěv u lékaře, za nastavení standardů kvality pro vedení elektronických lékařských záznamů a předepisování a za IT infrastrukturu NHS.

Národní institut pro zdraví a klinickou kvalitu (National Institute for Health and Clinical Excellence - NICE) vydává pokyny pro klinicky efektivní léčby a vyhodnocuje nové zdravotnické technologie, pokud jde o jejich účinnost a nákladovou efektivnost. Komise pro kvalitu péče (Care Quality Commission - CQC) zajišťuje základní standardy bezpečnosti a kvality prostřednictvím registrace poskytovatelů a monitoruje dosahované standardy péče. Může vyžadovat uzavření poskytování služeb, pokud jsou zjištěny vážné problémy týkající se kvality.

Zákon z r. 2012 rozšířil roli Monitoru¹, aby byl ekonomickým regulátorem veřejných a soukromých poskytovatelů s pravomocemi zasáhnout, pokud se výkonnost výrazně zhoršuje. Monitor poskytuje licence všem poskytovatelům péče financovaným NHS a může vyšetřovat případné porušení pravidel spolupráce a soutěže NHS.

HealthWatch Anglie prosazuje zájmy pacientů na národní úrovni. V každé obci podporuje místní Healthwatch jedince, kteří si stěžují na služby; stížnosti na kvalitu mohou být hlášeny HealthWatch Anglie, který pak může doporučit, aby komise CQC začala v tomto směru jednat. Navíc se očekává, že místní orgány NHS, včetně praktických lékařů a nemocnic, budou podporovat své vlastní patientské skupiny a iniciativy. Ministerstvo zdravotnictví má primární webové stránky NHS Choices pro informování veřejnosti o zdravotnických podmínkách, umístění a kvalitě zdravotnických služeb a další informace. Tyto webové stránky rovněž poskytují platformu pro zpětné vazby od uživatelů.

Stav elektronických zdravotních záznamů

Číslo NHS přiřazené každému registrovanému pacientovi slouží jako jedinečný identifikátor. Většina záznamů o pacientech praktických lékařů je zpracovávána elektronicky. Některé elektronické systémy umožňují pacientům sjednat si návštěvu u praktického lékaře, ale žádná taková povinnost neexistuje. Záznamy nejsou běžně mezi poskytovateli propojeny.

Je velká snaha, aby primární, naléhavé a pohotovostní služby péče byly bezpapírové do roku 2018 a všechny ostatní součásti NHS do roku 2020.

Webové stránky NHS Choices budou sloužit jako jednotný přístupový bod pro pacienty, aby se zaregistrovali u praktického lékaře, zamlouvali si návštěvy a objednávali recepty, přistupovali k aplikacím a digitálním nástrojům, hovořili se svým lékařem on-line nebo prostřednictvím video spojení a sledovali své plné zdravotní záznamy. Všichni pacienti NHS mají právo přístupu ke svým vlastním zdravotním záznamům (v některých případech je to možné elektronicky) a mohou požádat o písemnou kopii svých záznamů u praktického lékaře, nemocnice či zubaře. Je naděje, že do roku 2018 se přístup rozšíří na údaje z celého zdravotnictví.

¹ Monitor je od 1. dubna 2016 součástí NHS Improvement (Zdokonalení NHS).

NHS Improvement je zodpovědné za dohled nad nadačními fondy a trusty NHS, stejně jako nad nezávislými poskytovateli, kteří poskytují péči financovanou NHS. Nabízí těmto poskytovatelům podporu potřebnou k tomu, aby poskytovali pacientům trvale bezpečnou, vysoce kvalitní, soucitnou péči v rámci místních zdravotnických finančně udržitelných systémů.

Elektronické transfery jsou široce používány praktickými lékaři k odesílání receptů lékárnám a pro ukládání a distribuci digitálních skenů, rentgenových snímků a jiných obrázků.

NHS Anglie vyvíjí program pro sběr dat a pro propojení elektronických záznamů z všeobecných praxí se záznamy z nemocnic a jiných zdravotnických zařízení pro účely výzkumu a plánování v oblasti zdravotní a sociální péče. Plná implementace byla odložena z důvodu obav týkajících se důvěrnosti, ale v r. 2014 byla zahájena pilotáž u 265 praktických lékařů.

Zákonná nemocenská (Statutory Sick Pay - SSP)

Zákonnou nemocenskou (SSP) vyplácí zaměstnavatel svým zaměstnancům, kteří splňují podmínky pro výplatu, když jsou nemocní a nejsou schopni pracovat. V případě pracovní neschopnosti vyplácí zaměstnavatel zaměstnanci nemocenskou (88,45 £ týdně) až po dobu 28 týdnů.

Zaměstnavatel může poskytovat více, pokud má podnikový program nemocenských dávek - nesmí poskytovat méně. Podnikové programy jsou také nazývány "smluvní" nebo "zaměstnanecká" nemocenská a musí být zahrnuty v pracovní smlouvě.

Pacient dostává SSP za dny, kdy by normálně pracoval (tzv. "kvalifikační dny"). První 3 dny (tzv. "čekací dny") nejsou placeny.

SSP vyplácí zaměstnavatel stejným způsobem jako běžnou mzdu, např. týdně nebo měsíčně.

Samopotvrzení

Pokud je zaměstnanec mimo práci z důvodu nemoci 7 dnů nebo méně, nepotřebuje lékařské potvrzení (fit note). Pokud to zaměstnavatel vyžaduje, může si na tuto dobu vystavit vlastní potvrzení – tzv. "samopotvrzení (self-certification)". Zaměstnavatelé obvykle poskytují svou vlastní verzi tohoto formuláře. Pokud zaměstnavatel nemá vlastní formulář, lze použít formulář SC2 od HM Revenue & Customs: Prohlášení zaměstnance o nemoci – viz https://public-online.hmrc.gov.uk/lc/content/xf/forms/profiles/forms.html?contentRoot=repository:///Applications/PersonalTax_iForms/1.0/SC2&template=SC2.xdp.

Tento formulář je určen pro vyplnění na obrazovce. Zaměstnanec musí odpovědět na všechny otázky s výjimkou těch, které jsou označené jako "volitelné". Formulář nelze uložit, ale po jeho vyplnění lze vytisknout kopii a poslat ji.

Nemoc delší než 7 dní

Pokud je nemoc delší než 7 dní, bude zaměstnavatel pravděpodobně požadovat potvrzení o nemoci - většinou fit note od praktického lékaře.

Závisí to však také na podnikové politice zaměstnavatele týkající se pracovní neschopnosti (nebo nemocenské). Tato politika stanovuje, kolik dní může být zaměstnanec nemocný, než musí předložit doklad o nemoci (fit note).

Nárok na SSP uplatňuje zaměstnanec u svého zaměstnavatele písemně (pokud to zaměstnavatel vyžaduje) a do stanoveného termínu (nebo do 7 dnů, pokud není termín zaměstnavatelem stanoven).

Zaměstnanci mohou mít nárok na SSP z více než jednoho zaměstnání.

Mohou mít také nárok na SSP v jednom ze svých zaměstnání, ale být schopni práce v tom dalším, např. pokud je jedno zaměstnání fyzická práce, kterou nemohou z důvodu nemoci dělat, ale druhé, třeba kancelářskou práci, vykonávat mohou.

Poplatky za fit notes

Někteří zaměstnavatelé mohou vyžadovat fit note od zaměstnanců, kteří jsou opakovaně nemocní, i když pokaždé po dobu kratší 7 dnů. V případě nemoci trvající méně než 7 dnů může praktický lékař za poskytnutí fit note účtovat poplatek.

Uchovávání záznamů

Zaměstnavatel nemusí vést záznamy o vyplácené SSP. Může si zvolit, jak uchovávat záznamy o absencích z důvodu nemoci u svých zaměstnanců. Záznamy mohou být potřebné, pokud dojde ke sporu o výplatu SSP.

Neschopenka/sdělení o pracovní schopnosti – Fit note

Od 6. dubna 2010 došlo k řadě změn u neschopenky (sdělení o pracovní schopnosti – fit note, dříve sick note), kterou zaměstnanci dostávají od svého lékaře jako potvrzení absence z důvodu nemoci. Nazývá se také lékařské prohlášení (medical statement) nebo formulář Med3. Zavádění elektronické neschopenky bylo zahájeno v červenci 2012.

Elektronická fit note

Elektronická fit note je navržena tak, aby se používala stejným způsobem jako ručně psaná neschopenka. Lékař poskytne pacientovi vytištěnou kopii, aby ji doručil zaměstnavateli. Lékař nemůže posílat fit note pacientům, zaměstnavatelům nebo ministerstvu práce a důchodů (DWP) elektronicky.

Záznam údajů na fit note bude uložen společně se všemi dalšími údaji pacienta na jeho elektronický záznam.

Ručně psané neschopenky se mohou stále používat - například, když lékař navštíví pacienta doma, nebo když není zrovna u počítače.

Zaměstnanci potřebují pro zaměstnavatele fit note od lékaře, pokud jsou nemocní déle než 7 dní v řadě (včetně nepracovních dnů). Fit note mohou poskytnout praktičtí lékaři, nebo lékaři v nemocnicích.

Zaměstnavatelé mohou mít kopii neschopenky, pokud ji chtějí pro své záznamy. Originál by měl zůstat vždy v držení zaměstnance.

Fit note je klasifikována jako doporučení od lékaře zaměstnance. Jeho zaměstnavatel se může rozhodnout, zda ho bude akceptovat či ne, a lékař zaměstnance se nemůže zapojit do žádných sporů mezi pacientem a jeho zaměstnavatelem. Zaměstnanec může v takových situacích požádat o pomoc ze strany odborů nebo ACAS².

Počítačově generované fit notes

Fit notes mohou být psané ručně nebo generované na počítači a vytištěné. Počítačem generované fit notes mají některé výhody:

- Automaticky se doplňují některé části fit note, aby se nemusely pokaždé vyplňovat.
- Zajišťují, že pokyny lékaře jsou pro pacienty a zaměstnavatele snadno čitelné.
- Odstraňují potřebu znovu vypisovat fit note, pokud jsou požadovány duplikáty, protože personál dané ordinace/praxe může vytisknout duplicitní kopie.
- Umožňují, aby bylo klinické řízení a poradenství týkající se pracovní schopnosti společně sledováno u pacientů s dlouhodobým špatným zdravotním stavem.
- Zlepšují kontinuitu péče o pacienty obecně.

² ACAS (Advisory, Conciliation and Arbitration Service - Poradenská, smířící a arbitrážní služba) poskytuje bezplatné a nestranné informace a rady zaměstnavatelům a zaměstnancům o všech aspektech vztahů na pracovišti a pracovního práva.

- Umožňují sdílet znalosti a poučení mezi kolegy v dané praxi prováděním vhodných interních auditů.

Všichni praktičtí lékaři nyní mají přístup k počítačově generovaným fit notes.

Fit note uvádí, že zaměstnanec je buď "neschopen práce", nebo "může být schopen práce za určitých okolností".

Jak fit note (sdělení o pracovní schopnosti) funguje

Ne vždy musí být člověk plně zotaven, aby se mohl vrátit do práce, a ve skutečnosti často může návrat do práce k zotavení pomoci.

Jak lékař posuzuje pracovní schopnost pacienta

Lékař posuzuje pracovní schopnost pacienta podle toho, jak zdravotní stav pacienta ovlivňuje to, co může v práci dělat (např. jeho výdrž či koncentraci). Rozhoduje, zda je pacient neschopen jakékoliv práce, nebo zda může být schopen práce s přihlédnutím k radám lékaře. Lékař nebude automaticky hodnotit, že pacient není schopen práce, ale bude zvažovat jeho způsobilost pro práci obecně, nejen v jeho současném zaměstnání.

To poskytne zaměstnanci i jeho zaměstnavateli maximální flexibilitu zvažovat způsoby, které pomohou pracovníkovi vrátit se do práce (což může zahrnovat dočasné přemístění na jinou práci nebo změnu povinností zaměstnance).

Lékař může s pacientem diskutovat o nové službě Fit for work, což je program, který zahájila vláda a který je navržen tak, aby pomáhal lidem vrátit se co nejrychleji do práce. Praktický lékař nebo zaměstnavatel mohou odkázat zaměstnance na tento program pouze s jeho souhlasem (jde o dobrovolnou službu). Potom odborník na pracovní zdraví pomáhá navrhnout plán návratu do práce. Podle zákona může být nyní tento plán návratu do práce akceptován zaměstnavatelem jako potvrzení stejným způsobem jako fit note praktického lékaře (zaměstnanec nepotřebuje další fit note od svého praktického lékaře).

Pokud fit note uvádí, že **zaměstnanec není schopný práce**, ukáže zaměstnanec fit note svému zaměstnavateli, aby zařídil nemocenskou. Je obvykle dobré, aby zaměstnanec zůstal v době nepřítomnosti v kontaktu se svým zaměstnavatelem.

Pokud fit note uvádí, že zaměstnanec **může být schopen práce s přihlédnutím k uvedeným doporučením**, poskytne lékař pacientovi v jeho fit note pokyny, jak jeho zdravotní stav ovlivňuje to, co může v práci vykonávat - pacient by to měl s lékařem prodiskutovat a ujistit se, že jeho pokyny pochopil.

Potom by měl zaměstnanec prodiskutovat fit note se svým zaměstnavatelem, aby společně zjistili, zda je možný návrat do práce - nemusí to nutně znamenat výkon stejné práce jako dřív nebo práci na plný úvazek. Zaměstnavatelé obecně chtějí pomoci svým zaměstnancům při návratu do práce a často provádějí změny na pracovišti či změny pracovních povinností.

Je dobré, aby se zaměstnanec na základě fit note na diskusi se zaměstnavatelem připravil a přemýšlel o případných změnách, které by mu pomohly vrátit se do práce.

Může být užitečné veškeré dohodnuté změny zachytit v písemné formě, aby bylo každému jasné, co bylo dohodnuto.

Pokud zaměstnavatel pacienta není schopen provést žádné změny, tak nemusí. Za těchto okolností se má s fit note nakládat tak, jako by uváděla, že pacient není schopen práce. Pacient se nemusí vracet ke svému lékaři pro novou fit note.

Obsah fit note (viz příloha)

1: Datum, kdy lékař pacienta posuzoval - buď osobně, nebo telefonicky, nebo když posuzoval zprávu od jiného odborného lékaře.

2: Stav(y), které ovlivňují pacientovu způsobilost k práci. Obvykle je nejlepší, aby byl lékař co nejpřesnější, ale může zadat i méně přesné diagnózy, pokud by přílišné detaily mohly poškodit pozici pacienta u jeho zaměstnavatele.

3: Posouzení lékaře, že pacient je buď:

- neschopný práce (není způsobilý vykonávat žádnou práci), nebo
- může být schopen práce s přihlédnutím k radám a doporučením lékaře ve fit note. Neznamená to nutně vykonávat stávající práci pacienta.

4: Doporučení lékaře o dopadu zdravotního stavu pacienta:

- *Zaškrťovací políčka*

Zaškrťovací políčka umožňují lékaři, aby označil druh obecných úprav, které by mohly pomoci pacientovi při návratu do práce. Není to pro pacienta závazné a měl by bez obav diskutovat o dalších možnostech.

- *Postupný návrat do práce*: postupné zvyšování pracovních povinností nebo pracovní doby
- *Změněná pracovní doba*: změna pracovní doby nebo celkového počtu hodin
- *Změna pracovních povinností*
- *Úpravy pracoviště*

- *Kolonka pro poznámky*

Lékař může využít kolonku pro poznámky, aby poskytl pacientovi podrobnější rady o vlivu jeho zdravotního stavu na to, co může v práci dělat. Jde o to, co může pacient dělat v práci obecně, není to vázáno na jeho současné zaměstnání - to poskytuje pacientovi i jeho zaměstnavateli maximální flexibilitu, aby diskutovali o možnostech návratu do práce.

Je dobré, aby lékař poskytl pacientovi praktické informace, co může v práci dělat - např. neměl by řídit, měl by dodržovat pravidelné přestávky při používání displeje ap. Pokud se lékař domnívá, že zaměstnání pacienta může ovlivňovat jeho zdravotní stav, bude také tato skutečnost uvedena v kolonce poznámky.

Informace uvedené v této kolonce jsou často pro zaměstnavatele velmi užitečné, takže pacient by měl požádat svého lékaře, aby takové rady, pokud možno, poskytl. Podrobnosti o tom, jak stav pacienta ovlivňuje jeho možnosti v práci, jsou užitečnější než diagnóza nebo popis příznaků.

Další příklady možné pomoci k návratu do práce:

- přechod na jinou práci nebo jiné umístění;
- zredukovaná nebo flexibilní pracovní doba, nebo postupný návrat do zaměstnání;
- změna pracovních prostor nebo vybavení;
- změna pracovních povinností, převedení některých úkolů na jiného pracovníka;
- poskytnutí dalšího školení/výcviku nebo dohledu;
- poskytnutí čtečky nebo interpreta;
- práce z domova;
- zprostředkování mentora nebo "pracovního kamaráda";
- práce v týmu místo samostatné práce (nebo naopak);
- zajištění posouzení zdraví při práci.

V této kolonce lékař může zaznamenat, že pacienta odkázal na program Fit for Work, nebo své důvody, proč tak neučinil, pokud je to relevantní.

5: Období, na které se rady/doporučení lékaře vztahují. Bude to buď ode dne posouzení (bod 1), nebo mezi určitým počátečním a koncovým datem. Tato část může zahrnovat předchozí období, pokud se lékař domnívá, že zdravotní stav pacienta ovlivnil jeho

způsobilosti k práci před hodnocením. Doporučení může být na jakoukoli dobu až na dobu neurčitou.

6: Zda lékař potřebuje vidět pacienta na konci jeho fit note. Pokud lékař očekává, že pacient bude na konci fit note schopen práce, poznamená, že už pacienta nepotřebuje vidět.

7,8: Datum vydání fit note a podpis lékaře

Návrat zpět do práce

Zaměstnanec by se měl vrátit do práce, jakmile se toho cítí schopen a po dohodě se svým zaměstnavatelem - může to být i před vypršením fit note. Zaměstnanec nemusí jít ke svému lékaři před návratem do práce. Lékař mu nemůže dát fit note konstatující, že je "schopen práce".

U malého počtu zaměstnání existují samostatné postupy, které zajišťují, že návrat do práce je pro pacienta bezpečný. Pokud se to zaměstnance týká, sdělí mu to jeho zaměstnavatel. Zaměstnanec nepotřebuje fit note k pokrytí období, kdy čeká na posouzení svého zaměstnavatele a lékař nebude za tím účelem vydávat další fit note.

Důležité: Pacient se může vrátit do práce kdykoliv, jakmile se cítí schopen (a to i před koncem fit note), aniž by se vracel ke svému lékaři - dokonce i když lékař uvedl, že potřebuje pacienta znovu posoudit.

Extrakce/shromažďování anonymních údajů z fit notes v Anglii

Od zavedení počítačově generovaných fit notes má ministerstvo DWP v úmyslu shromažďovat zcela anonymní údaje, které umožní DWP získat národní údaje o nemocnosti, provádět výzkumné analýzy týkající se zaměstnání a nemocnosti, vyhodnocovat novou službu Fit for Work, identifikovat rozdíly v nemocnosti za účelem neustálého zlepšování vedoucímu k dřívějšímu návratu lidí do práce.

Výzkum naznačuje, že být bez práce po dlouhou dobu je škodlivé pro zdraví, sociální a finanční blahobyt, a čím déle je někdo nemocný, tím těžší je pro něj návrat do práce. Širší důkazy naznačují, že práce může být pro jedince důležitým ekonomickým, sociálním a psychologickým přínosem a pomáhá jim vyhnout se značným psychickým i fyzickým zdravotním rizikům spojeným s nezaměstnaností.

Která data se budou shromažďovat a publikovat

Souhrnné statistiky odvozené z počítačově generovaných fit notes budou využity k lepšímu pochopení absence z důvodu nemoci v celé Anglii, aby se mohla rozvíjet politika zaměřená na pomoc lidem vrátit se do práce co nejdříve a aby se podpora poskytovala tam, kde je nejvíce potřeba. Data budou zcela anonymní, aby se chránilo soukromí pacientů. Shromažďované údaje budou zahrnovat:

- kolik počítačově generovaných fit notes se vydává;
- kolik pacientů je zaznamenáno jako "neschopných" nebo "možná schopných" práce;
- trvání fit notes;
- gender;
- typ zdravotních problémů agregovaný do kódu diagnózy na vysoké úrovni (health condition type aggregated to a high level diagnosis code);
- lokace, včetně oblastí CCG (Clinical Commissioning Group);
- zda byly doporučeny úpravy pracoviště.

V žádném stádiu nebude DWP schopno identifikovat jednotlivé pacienty ani lékaře.

Kdo bude data shromažďovat

V r. 2012 DWP financovalo projekt, aby poskytl praktickým lékařům možnost počítačově generovat fit notes, což zahrnovalo i software pro sběr dat. Data bude jménem DWP extrahovat datové centrum NHS - Informační centrum zdravotní a sociální péče (Health and Social Care Information Centre -HSCIC), nyní nazývané NHS Digital.

Sběr údajů z fit notes ze systémů praktických lékařů probíhá v celé Anglii od února 2016 a jejich zveřejňování od jara 2016. První sběr dat měl zahrnovat fit notes vydané od prosince 2014.

Praktický lékař musí pacientům oznámit, že sběr dat probíhá. Může tak učinit osobně, když si pacient přijde pro fit note, na webových stránkách své praxe nebo na vývěsce. Všem praktickým lékařům byly zaslány pokyny jak pacienty informovat. Pacient, který zaregistruje námitky proti sběru, bude od okamžiku zaregistrování námitky ze sběru vyloučen.

Proces sběru by neměl zatěžovat praktické lékaře žádnou další prací.

Údaje budou zveřejňovány NHS Digital pomocí facility iView, která umožňuje uživatelům analyzovat datová pole a vytvářet vlastní zprávy.

Údaje se budou zveřejňovat na CCG (Clinical Commissioning Group) úrovni a výše. Malý počet analytiků DWP bude mít bezpečné přístupové heslo do anonymně agregovaných dat na úrovni GP praxe.

Jak bude zajištěna důvěrnost pacienta

Analytici DWP mají přístup pouze k anonymním statistikám, nikoliv ke všem informacím, které by mohly identifikovat pacienta. Jako dodatečné bezpečnostní opatření aplikuje NHS Digital malé počty zatažení, to znamená, že ve zveřejněných zprávách nahradí všechna čísla menší než 5 hvězdičkou.

Stavy diagnostikované ve fit notes se seskupují do všeobecných stavů na vysoké úrovni s využitím klasifikace ICD-10. To má zajistit, že se na seznamu neobjeví žádné vzácné stavy, které budou součástí souhrnné diagnostické skupiny vyššího stupně.

Přínosy sběru

Ministerstvo zdravotnictví se domnívá, že je ve veřejném zájmu vytváření agregovaných údajů dostupných pro DWP, protože to umožňuje efektivní hodnocení nového programu - služby Fit for Work, která přímo přispívá k řízení zdraví jedinců, kteří jsou do ni zařazeni. Včasný návrat do práce pomáhá předcházet tomu, aby krátkodobá nemocenská absence přecházela v dlouhodobou absenci a nakonec v nezaměstnanost. To je přínosem pro pacienta stejně jako pro ekonomiku.

Je také důležité porozumět geografickým rozdílům ve fit notes, protože to přispívá k širší diskusi o účinném využívání zdrojů zdravotnických služeb a širší identifikaci geografických rozdílů ve veřejném zdraví.

Rozsah sběru

Zahrnutý jsou všechny obecné praxe v Anglii.

Data jsou sbírána anonymně, přesto Směrnice vyžaduje, aby byly respektovány námitky pacientů, kteří si nepřejí, aby jejich osobní údaje opustily všeobecnou praxi.

Zdroje:

- Ruth Thorlby, Sandeepa Arora. *The English Health Care System*. In: International Health Care System Profiles. [online] 2015. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://international.commonwealthfund.org/countries/england/>
- Monitor*. In: GOV.UK [online]. [cit. 2016-08-12]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/organisations/monitor/about>
- Statutory Sick Pay (SSP): employer guide*. In: GOV.UK [online] 2016-04-06. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/employers-sick-pay/overview>
- Fit note*. In: GOV.UK [online] 2013-03-01. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/collections/fit-note>
- Taking sick leave*. In: GOV.UK [online] 2016-04-21. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/taking-sick-leave>
- Statutory Sick Pay: employee's statement of sickness (SC2)*. In: GOV.UK [online] 2015-04-06. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/statutory-sick-pay-employees-statement-of-sickness-sc2>
- Statutory Sick Pay (SSP)*. In: GOV.UK [online] 2015-05-18. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/statutory-sick-pay/overview>
- What are fit notes?* In: NHS choices [online] 2014-06-30. [cit. 2016-05-24]. Dostupné z: <http://www.nhs.uk/chq/Pages/2584.aspx>
- When do I need a fit note?* In: NHS choices [online] 2014-06-30. [cit. 2016-05-24]. Dostupné z: <http://www.nhs.uk/chq/Pages/1062.aspx?CategoryID=190&SubCategoryID=1903>
- Fit note: guidance for patients and employees*. London: DWP, 2015. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/the-fit-note-a-guide-for-patients-and-employees>
- How to use the new "Sick Note": Guidance for union representatives*. TUC, June 2012. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <https://www.tuc.org.uk/sites/default/files/extras/fitnote.pdf>
- Electronic Fit Notes*. In: Shapcotts [online] 2012-09-17. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://www.shapcotts-accountants.co.uk/electronic-fit-notes>
- Electronic fit note (eMed)*. In: Healthy Working UK [online] 2012-07-13. [cit. 2016-05-04]. Dostupné z: <http://www.healthylworkinguk.co.uk/news/item/46>
- Getting the most out of the fit note GP guidance*. London: DWP, 2015. [cit. 2016-05-20]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/fit-note-guidance-for-gps>
- GP information on plans for collecting anonymous fit note data*. In: GOV.UK [online] 2015-12-06. [cit. 2016-05-23]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/fit-notes-plans-for-collecting-anonymous-data-in-england/gp-information-on-plans-for-collecting-anonymous-fit-note-data>
- Data Provision Notice - eMED3 (fit notes)*. Health and Social Care Information Centre, 2015-12-16. In: GOV.UK [cit. 2016-05-23]. Dostupné z: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/485591/DPN_eMED3_fit_notes_final_16122015.pdf

Polsko

Systém elektronických neschopenek (elektroniczne zwolnienie lekarskie, e-ZLA) se v Polsku začal používat od 1. ledna 2016. Klasické papírové neschopenky bude možné vystavovat do konce roku 2017. Pacient tedy může od lékaře dostat neschopenku vydanou buď v papírové, nebo v elektronické formě. Od 1. ledna 2018 však budou neschopenky vydávány pouze v elektronické podobě.

Lékař posílá lékařské potvrzení e-ZLA (po jeho podpisu s využitím kvalifikovaného certifikátu nebo důvěryhodného profilu tzv. ePUAP) elektronicky na Instituci sociálního pojištění (ZUS). ZUS poskytuje e-ZLA plátcí pojistného (např. zaměstnavateli) na jeho profilu na PUE ZUS (PUE - Platforma Usług Elektronicznych) nejpozději dne následujícího po dni obdržení e-ZLA (bez uvedení statistického čísla nemoci). Tato informace je předávána také pojištěnci (tedy zaměstnanci), který vlastní profil pojištěnce/příjemce příspěvků na PUE ZUS.

Vzor lékařského potvrzení vystaveného v podobě elektronického dokumentu je stanoven ZUS.

Vystavení e-ZLA trvá kratší dobu než vypisování papírové neschopenky. Lékař zároveň získává přístup k osobním údajům pacienta (pojištěnce), jeho zaměstnavatele/lů (plátců pojistného) a jeho rodinných příslušníků – pokud je neschopenka vydávána s cílem péče o ně. Jakmile lékař do systému napíše rodné číslo pacienta, zbývající osobní údaje jsou systémem automaticky vygenerovány. Např. u adresy pacienta nebo osobních údajů plátce může lékař vybírat ze zobrazené nabídky v systému. Systém mimo jiné prověřuje datum počátku pracovní neschopnosti se zásadami vystavování neschopenek, které jsou stanoveny zákonem, a také s naposledy vydanou neschopenkou. Systém také napovídá statistické číslo nemoci (např. po vepsání části jejího názvu). Systém dále umožňuje náhled do vydaných potvrzení o pracovní neschopnosti, která byla pacientovi dříve vystavena, a o výsledku kontroly posudkového lékaře ZUS.

Systém dále lékaři připomíná možnost odeslání pacienta na léčebnou rehabilitaci v rámci prevence invalidního důchodu. V případě pozitivního rozhodnutí lékaře o odeslání na rehabilitaci otevře systém formulář přihlášky ZUS PR-4 a automaticky vyplní osobní údaje pacienta. Lékař tedy rovnou podává přihlášku na rehabilitaci a elektronickou formou zasílá přihlášku do ZUS s cílem vydání posudku posudkovým lékařem ZUS.

Vystavení e-ZLA je rovněž možné pomocí mobilního zařízení, např. v době návštěvy v místě bydliště pacienta.

Na PUE je speciálně vytvořené místo, ve kterém jsou k nahlédnutí e-ZLA zaslané na profil plátce. Důležité je také to, že zaměstnavatel může elektronickou formou podat žádost o kontrolu správnosti vystavení neschopenky.

V případě, že lékař vystaví e-ZLA, pacient nemusí předkládat neschopenku zaměstnavateli (v případě zaměstnanců) anebo ZUS (mj. v případě osob samostatně výdělečně činných). Pacient se už v období nemoci či péče např. o nemocné dítě nemusí osobně dostavit k zaměstnavateli nebo do pobočky ZUS anebo žádat rodinného příslušníka či známého/kolegu o doručení neschopenky. E-ZLA jsou preposílány na profil PUE plátce a zároveň i do systému ZUS.

Pacient, kterému lékař vystaví e-ZLA, není povinen neschopenku osobně doručit do 7 dní. V tomto případě se ho tedy netýkají případné sankce v podobě snížení dávky nemocenského pojištění či ošetřovného v případě překročení dané lhůty. Nutné je ale podání žádosti mj. v případě osob samostatně výdělečně činných, které žádají o příspěvek po skončení zaměstnání (pojištění), nebo zaměstnanců, kterým dávky nemocenského pojištění nevyplácí zaměstnavatel, ale ZUS. Pojištěnec to může zařídit pomocí svého profilu na PUE. Žádost může jeho jménem také podat zaměstnavatel, a to např. přes ZUS Z-3.

Pokud zaměstnavatel nebude mít profil na PUE, nebude možné dodat e-ZLA elektronickou formou. V této situaci lékař předá pacientovi neschopenku v tištěné podobě, kterou bude povinen doručit zaměstnavateli.

O tom, že je nutné vytisknout e-ZLA, informuje lékaře systém pomocí systémové hlášky. Je to také jasné pro zaměstnance. Plátcí, kteří neměli založený profil na PUE, museli do konce prosince 2015 písemnou formou informovat své pojištěnce o povinnosti doručení tištěné podoby e-ZLA počínaje 1. lednem 2016.

Nové pojištěnce (např. zaměstnance) musí plátce pojistného (např. zaměstnavatel), který nemá založený profil na PUE ZUS, informovat prvního dne počátku povinnosti platit si pojistné o povinnosti doručení tištěné formy e-ZLA nebo lékařského potvrzení vystaveného na tištěném formuláři ze systému.

Pokud plátce pojistného, který i přes absenci povinnosti založení profilu na PUE ZUS, profil založí, je povinen v následujících 7 dnech ode dne vytvoření profilu informovat pojištěnce (písemnou formou) o skončení povinnosti doručování tištěného formuláře e-ZLA nebo lékařského potvrzení vystaveného na tištěném formuláři ze systému.

Tištěná forma lékařského potvrzení e-ZLA je předávána pojištěnci v případě, že z informací dostupných na profilu lékaře na PUE ZUS vyplývá, že plátce pojistného (zaměstnavatel) nevlastní profil na PUE ZUS. A rovněž také na vyžádání pojištěnce, a to i v případě, že plátce pojistného má informační profil plátce pojistného na PUE ZUS.

Plátce pojistného, který nevlastní profil na PUE ZUS, získává tištěnou formu lékařského potvrzení e-ZLA přímo od pojištěnce (i v případě, že není plátcem nemocenské dávky). Toto se nevztahuje na osoby samostatně výdělečně činné a osoby s nimi spolupracující, kněží, řeholní osoby, dále osoby, jejichž pracovní neschopnost z důvodu nemoci připadá na dobu po skončení pojištění, osoby podléhající sociálnímu pojištění v Polsku z důvodu zaměstnání u zahraničního zaměstnavatele, který nemá sídlo v Polsku. Výše zmíněné osoby dokumenty nutné k oprávnění a výplatě dávek doručují přímo ZUS.

Tištěná forma lékařského potvrzení e-ZLA je opatřena podpisem a razítkem lékaře.

Vyhotovení tištěné formy e-ZLA je možné jedině po vystavení lékařského potvrzení ve formě elektronického dokumentu, podepsání a zaslání ZUS.

Zákon počítá i s vystavováním lékařského potvrzení na tištěném formuláři ze systému. Jedná se o případy, kdy vystavení e-ZLA není možné – buď v případě, kdy není zajištěna dostupnost internetu (např. v době návštěvy pacienta v místě jeho bydliště), či v případě nemožnosti ověření lékařského potvrzení využitím kvalifikovaného certifikátu nebo důvěryhodného profilu ePUAP. V těchto případech má lékař možnost využít tištěných lékařských potvrzení, která jsou ze systému předem vytištěna. Každý lékařem vytištěný formulář má svůj identifikátor (číslo série a číslo) a je zaregistrován v systému. Neschopenka vystavená na předem vytištěném formuláři neobsahuje statistické číslo nemoci. Údaje a informace nutné k vystavení potvrzení musí v těchto případech podat sám pacient (pojištěnec). V den, kdy je provedena prohlídka, předá lékař pacientovi (pojištěnci) potvrzení potvrzené podpisem a razítkem lékaře. Toto potvrzení je pacient (pojištěnec) povinen předat plátcí pojistného, a to i v případě, když má plátce založen informační profil plátce pojistného na PUE ZUS.

Po vystavení lékařského potvrzení na tištěném formuláři ze systému, je lékař povinen zadat potvrzení také do systému. Lékař má povinnost předat lékařské potvrzení vystavené ve formě elektronického dokumentu do ZUS v průběhu dalších 3 pracovních dní od vystavení lékařského potvrzení na tištěném formuláři ze systému.

E-ZLA musí obsahovat údaje a informace obsažené v potvrzení na tištěném formuláři ze systému a také statistické číslo nemoci. Pokud zavedení do systému a předání e-ZLA není možné ve lhůtě 3 dnů (např. z důvodu nemožnosti přístupu na internet), lékař jej předá nejpozději do 3 dnů po skončení příčiny bránící předání potvrzení.

Pokud v lékařském potvrzení vystaveném na tištěném formuláři ze systému byla uvedena chyba a byla objevena v den, kdy probíhala prohlídka, a v přítomnosti pacienta

(pojištěnce), informuje lékař pacienta o zjištění neplatnosti potvrzení a vydá nové. Lékař zasílá informaci o zjištění neplatnosti formuláře lékařského potvrzení do ZUS.

Pokud během kontroly posudkový lékař ZUS stanoví dřívější datum skončení pracovní neschopnosti, než je uvedeno v e-ZLA, vystaví lékařské potvrzení e-ZLA/K. Toto potvrzení je na stejné úrovni jako potvrzení, které neshledává překážky pro výkon práce na dočasně pozici.

Potvrzení e-ZLA/K je dostupné na profilu PUE ZUS plátce pojistného (mj. zaměstnavatele). Pokud si plátce nezaloží profil na PUE ZUS, obdrží pojištěnec (např. zaměstnanec) tištěné potvrzení vystavené posudkovým lékařem ZUS, které musí doručit plátcí pojistného.

V případě stanovení dřívějšího data skončení pracovní neschopnosti vydá ZUS rozhodnutí o nedostatečném právu na dávky nemocenského pojištění.

Mezi dokumenty, které potvrzují dočasnou pracovní neschopnost z důvodu nemoci nebo nutnost ošetřování nemocného dítěte nebo jiného rodinného příslušníka, patří:

- lékařské potvrzení ve formě elektronického dokumentu (e-ZLA),
- lékařské potvrzení vystavené na tištěném formuláři ze systému (potvrzení je dokumentem stanovujícím základ pro přiznání a následné vyplacení dávky plátcem pojistného nebo ZUS, a to i v případě, kdy e-ZLA ještě není dostupné pro ZUS a na profilu plátce pojistného, tzn. dokud lékař nezadá dané potvrzení do systému),
- tištěná forma e-ZLA, kterou je lékař povinen předat pojištěnci, pokud plátce pojistného nemá profil na PUE ZUS nebo na žádost pojištěnce, i v případě, že plátce pojistného profil má.

V případě, že v e-ZLA byla nalezena chyba, lékař ve lhůtě 3 pracovních dní ode dne shledání chyby nebo obdržení informace o chybě potvrzuje neplatnost vystaveného lékařského potvrzení e-ZLA.

Lékař do ZUS doručuje elektronicky:

- informaci o potvrzení neplatnosti lékařského potvrzení e-ZLA, ve kterém byla chyba,
- informaci o potvrzení neplatnosti lékařského potvrzení e-ZLA, ve kterém byla chyba, a zároveň nové lékařské potvrzení e-ZLA (ve kterém je obsažen identifikátor a datum jeho vystavení po odstranění chyby, ověřené pomocí kvalifikovaného certifikátu nebo důvěryhodného profilu ePUAP).

Informaci o potvrzení neplatnosti lékařského potvrzení e-ZLA, ve kterém byla chyba, lékař také předává v písemné formě pacientovi (pojištěnci).

Pokud z informace dostupné na profilu PUE ZUS lékaře vyplývá, že plátce pojistného (např. zaměstnavatel) nemá založen profil na PUE ZUS, informaci o potvrzení neplatnosti lékařského potvrzení e-ZLA, ve kterém byla učiněna chyba, poskytuje lékař pojištěnci (např. zaměstnanci) zároveň s tištěnou formou nového lékařského potvrzení e-ZLA. Současně ho informuje o povinnosti doručení těchto dokumentů plátcí pojistného.

ZUS poskytne nejpozději v den následující po dni obdržení informace o potvrzení neplatnosti lékařského potvrzení e-ZLA, ve kterém byla učiněna chyba, bezplatně na profilu PUE plátce pojistného:

- informaci o potvrzení neplatnosti lékařského potvrzení e-ZLA, ve kterém byla učiněna chyba,
- nové lékařské potvrzení e-ZLA (bez udání statistického čísla nemoci).

Pokud má chyba v lékařském potvrzení vliv na právo na dávku (např. týká se doby pracovní neschopnosti) nebo její výši (např. byla chybně vepsána doba pobytu v nemocnici nebo písmenný kód), ZUS vydává rozhodnutí o absenci práva na dávku nebo o změně výše dávky.

V případě, že dávku je povinen vyplácet plátce pojistného, rozhodnutí o právu na dávku nebo o změně výše dávky je vydáváno na žádost pojištěnce nebo plátce pojistného.

Do konce roku 2017 budou moci lékaři vystavovat papírové potvrzení o pracovní neschopnosti dle dosud platných norem. Pokud vystaví papírovou neschopenku, musí informovat pacienta o povinnosti doručení neschopenky zaměstnavateli (v případě zaměstnanců) nebo ZUS (mj. v případě OSVČ) ve lhůtě 7 dní od jejího vystavení. Pokud bude tato lhůta překročena, dávka nemocenského či ošetřovného bude snížena o 25 % (za dobu od 8. dne po vystavení neschopenky do dne doručení zaměstnavateli/ZUS).

Od nového systému se očekává flexibilita vyřizování neschopenek, zkrácení doby jejího vyřízení, odstranění povinnosti zaměstnance předkládat neschopenku zaměstnavateli, účinná kontrola vydávání neschopenek a zamezení jejich zneužívání. Celková finanční úspora je odhadována ve výši 212 milionů zlotých ročně.

Kritika systému se ozývá zejména z řad lékařů, kteří na nový systém nejsou připraveni a mají pochybnosti o jeho fungování. Co se týče zaměstnavatelů, používání elektronické neschopenky a registrace PUE účtu je povinné pro všechny společnosti s více než 5 zaměstnanci. Měli tak učinit do konce roku 2015. Většina zaměstnavatelů však o tom nevěděla. V současnosti má PUE účet asi 400 tisíc zaměstnavatelů.

Nejčastěji kladené dotazy

Může lékař pověřit vystavením e-ZLA i jinou osobu (např. zdravotní sestru)?

Ne. E-ZLA je vystavována jako elektronický dokument ověřený lékařem s využitím jeho kvalifikovaného certifikátu nebo důvěryhodného profilu ePUAP. Kvalifikovaný certifikát nebo důvěryhodný profil nemůže být jiným osobám přístupný.

Musí si lékař založit osobně profil na PUE, nebo to za něj může provést ZUS?

S cílem vystavování e-ZLA si lékař (osoba, která e-ZLA vystavuje) vytváří informační profil pomocí IT systému, který je bezplatně dostupný přes ZUS. ZUS nemůže tento úkon vykonat místo lékaře.

Může chyby ve vystavené e-ZLA opravit (v nepřítomnosti vystavujícího lékaře) jiná pověřená osoba, např. vedoucí oddělení?

Opravení chyb v e-ZLA vyžaduje vystavení dokumentů v elektronické podobě, a to:

- informace o potvrzení neplatnosti lékařského potvrzení, ve kterém byla učiněna chyba, nebo
- informace, které jsou zmíněny v předchozím bodě, a navíc nové lékařské potvrzení.

Tyto dokumenty jsou podepisovány s využitím kvalifikovaného certifikátu nebo důvěryhodného profilu ePUAP.

Vzhledem k průběhu opravování chyb v e-ZLA je umožněno vykonávání výše zmíněných činností i jiným lékařem, který je oprávněn vystavovat lékařská potvrzení. Administrativní pracovník to může udělat pouze tehdy, pokud je zároveň lékařem oprávněným vystavovat lékařská potvrzení.

Budou organizovány nějaké informační akce pro lékaře týkající se vystavování e-ZLA – školení, instrukce?

Obecně mohou lékaři využívat informace a informační letáky dostupné na internetových stránkách ZUS: [Wystawianie elektronicznych zwolnień lekarskich \(e-ZLA\) od 1 stycznia 2016 roku. Krok po kroku](#) nebo informace z instruktážních videí.

Dále existuje možnost zasílání dotazů na mailovou adresu ezla@zus.pl. Odpovědi na kladené dotazy jsou zveřejňovány na internetových stránkách ZUS.

Informace o organizovaných školeních budou uvedeny na internetových stránkách www.zus.pl v záložce Kalendarium ZUS.

Jak budou fungovat e-ZLA v případě návštěv v místě bydliště pacienta?

V případě návštěv může být uplatňován standardní typ vystavování e-ZLA – pokud bude mít lékař v době návštěvy přístup k internetu a mobilní zařízení a plátce pacientova pojistného bude mít profil na PUE ZUS. Pokud ale v době návštěvy tento standardní způsob nebude možný (z důvodu omezeného přístupu k internetu nebo nemožnosti ověření lékařského potvrzení s využitím kvalifikovaného certifikátu nebo důvěryhodného profilu ePUAP), tak lékař v den, kdy byla provedena prohlídka, předá pacientovi (pojištěnci) potvrzení vystavené na formuláři lékařského potvrzení z IT systému v tištěné podobě s podpisem a razítkem lékaře. Lékař může mít v zásobě několik prázdných formulářů pro využití v těchto situacích. Potvrzení vystavené v této formě musí být lékařem převedeno do elektronické podoby během dalších 3 pracovních dní.

Bude lékař muset při vystavování e-ZLA vyplňovat všechny údaje o pacientovi, nebo budou automaticky předvyplněny systémem?

V případě vystavování e-ZLA na portálu PUE ZUS získá lékař přístup ke všem údajům o pacientovi (pojištěnci), jeho zaměstnavateli (plátcí pojistného) a zároveň o jeho rodinných příslušnících – v případě, že e-ZLA bude vystavováno s cílem péče o ně. Když lékař napíše rodné číslo pacienta, zbývající údaje budou automaticky vygenerovány systémem. Adresu pacienta a údaje o plátcí bude lékař vybírat z nabídky. Kromě toho bude systém ověřovat datum počátku pracovní neschopnosti s podmínkami vystavování neschopenek uvedenými v zákoně a zároveň s poslední vydanou neschopenkou. Systém napoví i kód A a D a statistické číslo nemoci (např. po vepsání části jejího názvu). Bude možno také nahlédnout do dříve vystavených neschopenek pacienta a údajů o výsledcích kontroly posudkovým lékařem ZUS.

Bude lékařům k vystavování e-ZLA dostupný speciální program?

ZUS poskytuje možnost vystavování e-ZLA prostřednictvím PUE. Možnost využití jiného programu, který by zpřístupňoval tuto funkci je ponecháno v gesci výrobců.

Musí lékař založit profil na PUE do konce roku 2017?

Na základě zákonů platných od 1. ledna 2016 (odst. 55a kap. 1 zákona ze dne 25. června 1999 o peněžních dávkách ze sociálního pojištění v případě nemoci či mateřství) s cílem vystavování e-ZLA, vytvoří lékař (osoba, která vystavuje e-ZLA) informační profil pomocí IT systému, který je přístupný bezplatně v ZUS. Tento zákon nedefinuje přesný termín nutnosti utvoření profilu, ale tento profil je nutný k vystavování e-ZLA, které budou od 1. ledna 2018 vystavovány už jako jediná možnost.

Jaké jsou základní požadavky pro vystavování e-ZLA?

K vystavení e-ZLA v PUE ZUS je mimo počítač nutný přístup k internetu, založení profilu na PUE a elektronický podpis (kvalifikovaný certifikát nebo důvěryhodný profil ePUAP).

Jaké jsou finanční náklady spojené se softwarem a zařízením, které musí lékař vynaložit, aby mohl vystavovat e-ZLA?

Technické požadavky související s e-ZLA nejsou v kompetenci ZUS. Software v portálu PUE ZUS je poskytován bezplatně.

Jaké budou sankce a důsledky, pokud se e-ZLA nedoručí v daném termínu?

V případě vystavování e-ZLA v portálu PUE není možno nedoručit e-ZLA v požadovaném termínu, jelikož podepsání e-ZLA je spojeno s odesláním e-ZLA do ZUS.

Elektronizace potvrzení vystavených na tištěných formulářích ze systému by měla být provedena v následujících 3 pracovních dnech od data vystavení (anebo skončení příčin, které bránily elektronizaci). V případě, že bude tato lhůta opakovaně porušována, může ZUS pozastavit povolení k vystavování e-ZLA na dobu nepřekračující 3 měsíce ode dne, ve kterém se povolení stalo platným.

Zdroje:

E-sick notes instead of paper ones since 2015. In: Premier.gov.pl [online]. [cit. 2016-05-25]. Dostupné z: <https://www.premier.gov.pl/en/news/news/e-sick-notes-instead-of-paper-ones-since-2015.html>

e-ZLA – electronic medical certificates. In: Deloitte.com.pl [online]. 14 December 2015 [cit. 2016-05-26]. Dostupné z: <http://www2.deloitte.com/pl/en/pages/tax/articles/tax-alerts/e-ZLA-electronic-medical-certificates.html>

Kinga Jezierska. *Starting from 1 January 2016 sick leave certificates in electronic form.* In: Kodekswpracy.pl [online]. 2 March 2016 [cit. 2016-05-25]. Dostupné z: <http://www.kodekswpracy.pl/wpis,62,Starting from 1 January 2016 sick leave certificates in electronic form,en.html>

Lauren Owens. *Polish E-sick leave draws criticism.* In: Expatriate.pl [online]. 13 January 2016 [cit. 2016-06-10]. Dostupné z: <http://expatriate.pl/polish-e-sick-leave-draws-criticism/>

Poland. *Changes in the Labour Law.* In: Schoenherr.eu [online]. 31 August 2015 [cit. 2016-06-10]. Dostupné z: <http://www.schoenherr.eu/publications/publications-detail/poland-changes-in-the-labour-law/>

POLSKO. Informace ze stránek Ústavu sociálního pojištění. ZUS [online]. [cit. 2016-05-20]. Dostupné z: <http://www.zus.pl/default.asp?p=1&id=5654>

Rakousko

Obecně jsou zaměstnanci v Rakousku povinni v případě pracovní neschopnosti bezodkladně informovat zaměstnavatele. Zaměstnavatel může od zaměstnance požadovat předložení lékařského potvrzení o pracovní neschopnosti. To může být požadováno již od prvního dne pracovní neschopnosti, v řadě firem však pro první tři dny nemoci potvrzení nevyžadují a je tak potřebné až od čtvrtého dne nemoci.

Od května 2009 je v Rakousku k dispozici systém elektronického hlášení o pracovní neschopnosti (Elektronische Arbeitsunfähigkeitsmeldung – eAUM). Do systému elektronického hlášení o pracovní neschopnosti se zapojila naprostá většina z 26 nositelů nemocenského pojištění. U některých z nich je účast všech smluvních lékařů povinná, u některých je účast dobrovolná, a proto souběžně existují i nadále neschopenky v papírové formě.

Systém elektronické neschopenky zahrnuje elektronické zpracování hlášení a jeho online přenos nositeli sociálního pojištění a kromě toho vytištěné hlášení o pracovní neschopnosti pro pacienta na jednotném formuláři platném pro celé Rakousko. Výtisk hlášení předává pacient zaměstnavateli.

Systém je přístupný prostřednictvím systému elektronického průkazu pojištěnce, tzv. e-card. E-card je klíčem umožňujícím – pouze společně s opravňujícím průkazem poskytovatele zdravotních služeb – přístup k datům zdravotního systému v rámci různých aplikací. Přístup k nim mají pouze oprávnění uživatelé ve zdravotnictví jako např. lékaři, nemocnice či lékárny. E-card navíc může na dobrovolné bázi sloužit i jako občanský průkaz.

Služba elektronického hlášení o pracovní neschopnosti (eAUM-Service)

Se službou elektronického hlášení o pracovní neschopnosti může lékař vystavit a zaslat hlášení o zdravotním stavu příslušnému nositeli nemocenského pojištění přímo ze svého počítače prostřednictvím infrastruktury e-card. Hlášení o pracovní neschopnosti, popř. o pracovní schopnosti po skončení nemoci se tak uskutečňuje bez jakéhokoliv zpoždění a s malou administrativní náročností pro lékaře.

Při volbě druhu hlášení je rozhodující, zda se pro oznámení pracovní neschopnosti použije pouze elektronické hlášení. V tomto případě je pak dostačující „hlášení o pracovní neschopnosti“. „Hlášení o pracovní schopnosti“ se používá tehdy, jestliže pacientovi byla vystavena neschopenka v papírové podobě a v systému tak není elektronické hlášení. Pouze v tomto případě se pak zadá „hlášení o pracovní schopnosti“, které obsahuje jak začátek, tak konec pracovní neschopnosti a ukončí papírové hlášení.

Lékař může také vystavit hlášení o pracovní neschopnosti „bez nároku“ a zaslat ho na místně příslušnou oblastní nemocenskou pokladnu (té spolkové země, kde se nachází jeho ordinace) v případě, že např. nárok pacienta ještě není v systému e-card k dispozici.

Je také možné hlášení měnit, stornovat, kopírovat nebo uložit na USB flash disk.

Hlášení lze vyvolat po dobu 82 týdnů od posledního zpracování (vlození nebo změny) v systému e-card. Poté je podle zákonných předpisů k dispozici v backendu příslušného nositele.

V případě, že systém e-card není k dispozici, např. při návštěvě lékaře v domácnosti nebo při offline provozu, má lékař možnost vytisknout si formulář, vyplnit ho ručně a následně dodatečně vložit.

Hlášení může mít status jako „otevřené“, „uzavřené“, „s uplynulou platností“ (abgelaufen) a „měnitelné“.

Otevřené hlášení: Hlášení je otevřené tehdy, jestliže není datum pro „Poslední den pracovní neschopnosti“ uvedeno nebo je udaná hodnota větší než aktuální datum či stejná.

Uzavřené hlášení: Hlášení je uzavřené tehdy, když má udanou hodnotu pro „Poslední den pracovní neschopnosti“ a ta je menší než aktuální datum (je v minulosti).

Hlášení s uplynulou platností: Pro osobu, která hlášení vyhotovila, nebo pro uživatele, který naposledy vložil nebo změnil datum, dokdy bude pacient práceneschopný, má hlášení uplynulou platnost, jestliže vložená hodnota pro „Poslední den pracovní neschopnosti“, popř. datum vložení je o více než jeden kalendářní den v minulosti (přičemž se sobota a neděle nezohledňují). Pro ostatní uživatele má hlášení o pracovní neschopnosti vystavené někým jiným uplynulou platnost, jestliže je datum pro „Poslední den pracovní neschopnosti“, popř. datum vložení menší než aktuální datum.

Změna hlášení: Otevřená hlášení mohou být zpracovávána (to znamená změněna, stornována, může být změněno datum pro „Poslední den pracovní neschopnosti“). Uzavřená hlášení mohou být zpracovávána, jestliže ještě neuplynula jejich platnost. Toto umožňuje opravy chyb.

V systému neexistuje možnost „prodloužení“ pracovní neschopnosti. Hlášení může mít pouze status „otevřené“, nebo „uzavřené“. Jestliže je hlášení ještě otevřené, může si tento status bez „prodloužení“ udržet až do konce pracovní neschopnosti. Jestliže je hlášení již uzavřené, je možné vložit nové hlášení o pracovní neschopnosti, přičemž datum, od kterého bude pracovní neschopnost trvat, bude odpovídat poslednímu dni předchozího hlášení. Pro usnadnění je možné stávající hlášení zkopírovat. Místo tohoto postupu by neměla být provedena změna hlášení, protože to by pro backend znamenalo stornování původního hlášení a vystavení nového.

Lékaři mají možnost nahlížet do „otevřených“ hlášení, která vystavili jiní lékaři, a tato hlášení eventuálně ukončit. To usnadňuje lékařům např. zastupování a ušetří jim dotazy u nositele nemocenského pojištění. Tato funkce je lékařům k dispozici pouze pod jednou z níže uvedených podmínek:

- Lékař během tohoto procesu zasunul e-card dotyčného pacienta do čtečky.
- Lékař ve stávajícím nebo předchozím čtvrtletí registroval vyšetření dotyčného pacienta.
- Lékař v posledních 30 dnech vystavil pro dotyčného pacienta hlášení.

Systém rovněž umožňuje lékařům vyvolat si uzavřená hlášení. Jestliže pracovní neschopnost, o které lékař vystavil hlášení, byla ukončena samotným pacientem, jiným lékařem, popř. nositelem pojištění, může si lékař tuto informaci vyvolat. Ze systému e-card se tak dozví, že hlášení o pracovní neschopnosti pro jeho pacienta už neexistuje.

Lékař může nahlížet do existujících hlášení. To je výhodné např. při vystavování hlášení o pracovní neschopnosti, když se zkoumá, zda u daného pacienta již nějaké hlášení existuje. Tímto způsobem tak lze zabránit vystavení více neschopenek.

V případě, že je pacient pojištěn víckrát, lze vystavit hlášení o pracovní neschopnosti pro každého nositele nemocenského pojištění pacienta v rámci jednoho procesu tak, že systém tyto nositele automaticky vyhledá. Alternativně je také možné se na příslušného nositele zeptat pacienta a vybrat ho. Jestliže je pacient pojištěn vícekrát, ale přeje si, aby hlášení o jeho pracovní neschopnosti nedostali všichni nositelé, lze požadovaného nositele zvolit v příslušné rubrice.

V případě, že během nemoci dojde ke změně nositele nemocenského pojištění, obdrží hlášení původní nositel pojištění.

Služba eAUM-Service k hlášení automaticky generuje potvrzení pro pacienta, které lze vytisknout. Pacient dostane výtisk hlášení o pracovní neschopnosti, popř. o pracovní schopnosti pro zaměstnavatele, který je však na rozdíl od papírové verze neschopenky jednotný pro celé Rakousko. Vytisknout potvrzení je možné i později.

Prostřednictvím systému e-card jsou lékařům k dispozici aktuální data nositelů pojištění i informace od jiných lékařů. V systému není zachycena dokumentace průběhu nemoci, a tím i historizace elektronických hlášení o pracovní neschopnosti. To je součástí dokumentačního procesu v ordinaci lékaře, resp. softwaru lékaře.

Mezi nositeli sociálního pojištění a systémem e-card byl realizovaný zpětný kanál, jehož prostřednictvím mohou nositelé směrem k lékařům komunikovat změny v hlášeních. Při tom se např. může jednat o datum, dokdy je pacient práceneschopný. Jestliže dojde ke změně hlášení některou zúčastněnou stranou, což může být lékař, který hlášení vystavil jako první, jiný lékař nebo sociální pojištění, zůstává ID hlášení stejné, jednotlivé verze se označují čísly směrem nahoru. Proto je nezbytně nutné si vždy vyžádat ze systému e-card aktuální data hlášení a nepracovat pouze s lokálně uloženými daty.

Práce se systémem elektronického hlášení o pracovní neschopnosti je poměrně snadná. Nevyžaduje žádný dodatečný software, systém lze jednoduše používat prostřednictvím webové služby e-card. Vystavení hlášení probíhá v zásadě ve čtyřech krocích, stručně popsanych níže.

Krok 1 Start služby elektronického hlášení o pracovní neschopnosti (eAUM):

- Služba startuje přes aplikační menu webové služby e-card.
- Poté zvolíme, zda chceme vystavit hlášení o pracovní neschopnosti nebo o pracovní schopnosti, zda chceme hlášení vyhledat (kopírovat), stornovat, změnit či vytisknout nebo zda chceme stáhnout formulář.

Krok 2 Zadání údajů o pacientovi:

- Zasuňme e-card pacienta do čtečky nebo zadáme číslo sociálního pojištění.
- V poli „Nositel nemocenského pojištění“ lze ponechat přednastavené „všichni“ a systém automaticky vyhledá příslušného nositele.
- *Na základě zadání v tomto kroku se v dalších krocích již objeví jméno a příjmení pojištěnce, jeho datum narození, číslo sociálního pojištění a nositel nemocenského pojištění.*

Krok 3 Zadání údajů k pracovní neschopnosti:

- Zvolíme datum začátku pracovní neschopnosti (přednastavené je aktuální datum). V případě většího rozdílu než jeden den je nutné uvést důvod zpětného datování.
- Zvolíme začátek léčby (přednastavené je aktuální datum).
- Uvedeme diagnózu. Diagnóza může být uvedena i formou kódu (např. ICD-10).
- Nepovinně můžeme uvést i datum ukončení pracovní neschopnosti, pokud už je známá. V tom případě se pak automaticky hned také vystaví hlášení o pracovní schopnosti.
- Nepovinně lze vyplnit i další pole (datum kontroly, předpokládaný konec pracovní neschopnosti, adresa pobytu v době nemoci, klid na lůžku, nemoc z povolání, úraz elektrickým proudem).
- Klikneme na „Uložit“, a tím odešleme hlášení nositeli nemocenského pojištění.

Krok 4 Vytištění hlášení o pracovní neschopnosti pro pacienta:

- Pro vytištění hlášení o pracovní neschopnosti pro pacienta klikneme na „Vytisknout potvrzení“. Potvrzení obsahuje také informaci o úspěšném předání hlášení o pracovní neschopnosti i s uvedením data a času.

Elektronické hlášení o pracovní neschopnosti přináší především následující výhody:

- Zjednodušení administrativních procesů, snadná obsluha systému eAUM.
- Rychlejší a bezpečnější předávání hlášení, protože papírové dokumenty se mohou ztratit. Odpadá zaslání hlášení nositelům pojištění poštou.
- Vyšší kvalita hlášení, protože jsou poskytnuta aktuální data ze serveru e-card, popř. jsou překontrolována data zadaná smluvním partnerem.

- Ulehčení zadávání dat a z toho vyplývající lepší komunikace mezi smluvními partnery a nositeli nemocenského pojištění.
- Zlepšení obsahu informací hlášení díky kontrole úplnosti zadaných dat.
- Lékař má možnost zahrnout do služby eAUM-Service i osoby na základě nařízení EU (*Evropského průkazu zdravotního pojištění*), popř. mezistátních dohod.
- Lékař nalezne otevřená hlášení svých pacientů, i když byla vystavená jinými smluvními partnery.
- Lékař vidí, když některé z jeho hlášení ukončil nositel nemocenského pojištění.
- Lékař vidí, když některé z hlášení, které vystavil, ukončil jiný smluvní partner.
- K využívání služby eAUM-Service nepotřebuje lékař žádný zvláštní software.

Zdroje:

Krankmeldung. In: HELP.GV.AT. [online]. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <https://www.help.gv.at/Portal.Node/hlpd/public/content/217/Seite.2170005.html>

Benutzerhandbuch für das Arbeitsunfähigkeitsmeldungsservice (AUM). Hauptverband der österreichischen Sozialversicherungsträger 2015. [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: <https://www.sozialversicherung.at/cdscontent/load?contentid=10008.628667&version=1.461921185>

eAUM In: ecard [online]. [cit. 2016-05-24]. Dostupné z: <http://www.chipkarte.at/portal27/ecardportal/content?contentid=10007.678640&portal:componentId=gtnfc2ebd36-852c-4c34-a105-c9cde73a69cb&viewmode=content>

e-card Anwendungen. In: ecard. [online]. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://www.chipkarte.at/portal27/ecardportal/content?contentid=10007.678599&viewmode=content>

e-card Services. In: ecard [online]. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://www.chipkarte.at/portal27/ecardportal/content?contentid=10007.742364&viewmode=content>

odtud rovněž přístup k dokumentu [eAUM FAQ](#)

eAUM – Die elektronische Arbeitsunfähigkeitsmeldung Bedienungsanleitung. In: ecard [online]. [cit. 2016-05-24]. Dostupné z: <http://www.chipkarte.at/cdscontent/load?contentid=10008.551431&version=1391172974>

eAUM Elektronische Arbeitsunfähigkeitsmeldung Neue Funktionen. In: ecard [online]. [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: <http://www.chipkarte.at/cdscontent/load?contentid=10008.551366&version=1391172970>

Elektronische Arbeitsunfähigkeitsmeldung (eAUM). In: NÖDIS. Dienstgeberportal der NÖGKK/. [online]. [cit. 2016-05-04]. Dostupné z: <http://www.noedis.at/portal27/dgnoegkkportal/content?contentid=10007.678977&viewmode=content>

Elektronische Arbeitsunfähigkeitsmeldung (eAUM) seit 1.1.2015. In: Ärztekammer für Oberösterreich. [online]. [cit. 2016-05-04]. Dostupné z: <http://www.aekoee.at/documents/3466767/0/RS+Nr.+1431-2014+eAUM+Empfehlung+ab+1.1.2015+AM/c72087ad-2004-4688-891a-51530e78692d?version=1.0&t=1434547163000>

Elektronische Arbeitsunfähigkeitsmeldung - eAUM mittels e-card . In: Steiermärkische Gebietskrankenkasse. [online]. [cit. 2016-08-05]. Dostupné z: <http://www.stgkk.at/portal27/stgkkportal/content?contentid=10007.711565&viewmode=content>

Francie

Fungování neschopenky v papírové formě

Neschopenka (avis d'arrêt de travail) ve Francii se skládá ze tří dílů. První dva díly jsou určeny pokladně nemocenského pojištění, třetí díl je určen zaměstnavateli.

Jestliže lékař vystaví pacientovi neschopenku, je pacient povinen předat první dva díly pokladně nemocenského pojištění do 2 pracovních dnů od data vystavení neschopenky. Neschopenka se adresuje konkrétně odbornému orgánu nemocenského pojištění, tzv. lékařské službě (service medical), která mj. kontroluje zdravotní příčiny pracovní neschopnosti, její oprávněnost a s tím spojenou oprávněnost pobírání nemocenských dávek. Lékařská služba předává druhý díl neschopenky administrativní službě (service administratif). Zaměstnavateli musí pacient předat třetí díl neschopenky ve lhůtě určené kolektivní smlouvou (která je často stanovená rovněž na dva dny).

V případě nedodržení lhůty informuje pokladna pacienta o zpoždění a upozorňuje ho, že pokud v průběhu následujících 2 let dojde znovu k pozdnímu zaslání, hrozí mu sankce. V případě opětovného pozdního zaslání neschopenky se nemocenské dávky vyplácené sociálním zabezpečením za období od data vystavení neschopenky do data zaslání snižují o 50 %. Ke krácení nedochází, jestliže pacient prokáže, že byl hospitalizován nebo že neschopenku předat do 2 dnů nemohl.

Elektronická neschopenka

Lékaři ve Francii mají možnost vystavovat neschopenky také v elektronické podobě. Služba elektronické neschopenky (s oficiálním názvem avis d'arrêt de travail en ligne, tedy oznámení o pracovní neschopnosti online) umožňuje lékařům neschopenku online vystavit, tedy vyplnit elektronický formulář na svém počítači, a zaslat se souhlasem pacienta zabezpečeným způsobem elektronickou cestou první dva díly neschopenky automaticky přímo nemocenské pokladně, ke které pacient patří.

Služba je zdarma přístupná z webových stránek nemocenského pojištění www.ameli.fr, na portálu „espace pro“. Portál „espace pro“ představuje jednotný, homogenní a zabezpečený přístup ke všem online službám nemocenského pojištění pro zdravotnické profesionály.

Pro přístup ke službě elektronické neschopenky je nutný průkaz zdravotnického pracovníka (carte de professionnel de santé – CPS) vlastněný lékařem a průkaz zdravotního pojištění pacienta - tzv. carte Vitale. Lékař se pomocí svého průkazu CPS připojí na svůj profil na portálu „espace pro“ a prostřednictvím průkazu carte Vitale získá přístup k údajům týkajícím se pacienta.

Vystavení elektronické neschopenky online je poměrně jednoduché a rychlé. Zahrnuje v zásadě pět kroků a některé informační materiály k elektronické neschopence uvádějí, že k jejímu vystavení stačí v průměru 40 vteřin.

Služba nabízí lékařům pomoc při vyplňování. Administrativní údaje o pacientovi jsou díky informacím uloženým na carte Vitale již předvyplněné. K dispozici je i přehled nejběžnějších příčin pracovní neschopnosti a seznam orientačních dob pracovní neschopnosti podle onemocnění. Délka pracovní neschopnosti však může být přizpůsobená konkrétní situaci pacienta.

Po vyplnění se první dva díly neschopenky odesílají zabezpečenou elektronickou cestou příslušné pokladně nemocenského pojištění a poté lékař obdrží potvrzení o předání neschopenky elektronickou cestou.

Přístup ke zdravotním údajům je striktně vyhrazen pro lékařskou službu pokladny. Administrativní služba má přístup pouze k informacím umožňujícím výplatu nemocenských dávek pacientovi.

Třetí díl neschopenky lékař vytiskne, podepíše a poskytne pacientovi, který ho předá svému zaměstnavateli nebo – v případě, že je nezaměstnaný - veřejné službě zaměstnanosti Pôle emploi. Tento díl neschopenky rovněž neobsahuje zdravotní údaje, a to ani specializaci lékaře. Lékař se identifikuje pouze svým jménem, příjmením a osobním identifikačním číslem.

Lékař také může formulář neschopenky vyplnit, vytisknout všechny její díly, ale neodeslat ji a poté postupovat stejným způsobem jako při použití neschopenky v papírové podobě.

Celý soubor si může lékař uložit a archivovat na svém počítači v pdf formě.

Celkový postup vystavení elektronické neschopenky lze popsat ve stručnosti následovně:

V 1. kroku vyznačí lékař povahu pracovní neschopnosti, tedy zda se jedná o úplné přerušení práce, nebo o kratší pracovní dobu ze zdravotních důvodů. Defaultně je nabízené úplné přerušení práce.

Ve 2. kroku vyplní lékař příčinu pracovní neschopnosti. Vybírá z nabízeného seznamu příčin pracovní neschopnosti. V případě, že se v seznamu daná příčina nevyskytuje, zvolí lékař možnost „jiná příčina“ a doplní příslušnou informaci. Defaultně je v tomto poli nastavená informace, že pracovní neschopnost není zapříčiněna onemocněním vyžadujícím pracovní neschopnost nebo péči delší než 6 měsíců nebo dlouhodobým onemocněním, toto však lze změnit kliknutím na příslušnou ikonu.

Ve 3. kroku uvede lékař trvání pracovní neschopnosti, při jehož stanovení se může opřít o orientační délku pracovní neschopnosti odpovídající zvolené příčině. Tyto orientační hodnoty se však vztahují pouze na pracovní neschopnost s úplným přerušením práce. Pro případy kratší pracovní doby ze zdravotních důvodů nejsou k dispozici. Zároveň lékař uvede datum začátku pracovní neschopnosti. Datum ukončení pracovní neschopnosti se zobrazí automaticky v závislosti na stanovené délce.

Ve 4. kroku upravuje lékař neschopenku podle situace pacienta v určitých aspektech (např. zda se jedná o počáteční neschopenku, nebo o pokračování pracovní neschopnosti, jak jsou časově vymezeny povolené vycházky, na jaké adrese se bude pacient zdržovat, zda po pracovní neschopnosti následuje návrat do práce na kratší dobu z terapeutických důvodů aj.).

V 5. kroku zaškrtně lékař políčko, že pacient souhlasí, aby lékař odeslal neschopenku jeho jménem, a že je informován o platných předpisech. Zároveň toto políčko obsahuje prohlášení, že lékař souhlasí s podmínkami zaslání a že se seznámil s platnými předpisy.

Před odesláním jsou vyplněné údaje automaticky ověřeny a poté lékař odešle neschopenku nemocenské pokladně pacienta.

Jak už bylo uvedeno výše, následně lékař obdrží na svůj počítač potvrzení o podání, prokazující předání neschopenky elektronickou cestou. Po předání neschopenky nemocenské pokladně vytiskne lékař třetí díl neschopenky a stručné poučení týkající se předávání neschopenky elektronickou cestou a dodržování režimu během pracovní neschopnosti. Oba dokumenty povinně předá pacientovi a pacient zašle třetí díl neschopenky zaměstnavateli, popř. Pôle emploi.

Jak už bylo rovněž naznačeno výše, systém poté umožňuje lékařům uložit si a archivovat celý soubor (kopii vyplněného formuláře a potvrzení o podání) v pdf na svém počítači, popř. neodeslanou neschopenku pouze vytisknout a použít ji stejným způsobem jako neschopenku v papírové podobě.

Elektronická neschopenka přináší zejména tyto výhody:

- Neschopenka se elektronicky předává přímo nemocenské pokladně pacienta, přitom je dodržena stanovená lhůta 48 hodin. Pacientovi tak odpadá povinnost zaslat neschopenku nemocenské pokladně a nevzniká mu riziko penalizace za případné zpoždění. Pacient navíc ušetří finanční prostředky za poštovné.
- Vyplňování neschopenky je usnadněné díky předvyplnění administrativních údajů a seznamu nejběžnějších zdravotních příčin a orientační délky pracovní neschopnosti.
- Elektronická neschopenka umožňuje rychlejší vyplácení nemocenských dávek pacientovi.
- Odpadá skladování papírových neschopenek. Je možné ukládat a archivovat soubory ve formě pdf.

Zdroje:

Arrêt maladie : déclaration et obligations du salarié. In: Service-Public.fr. [online]. [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F303>

Vous êtes en arrêt de travail pour maladie. In: L'Assurance Maladie – ameli.fr. [online]. [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: http://www.ameli.fr/assures/droits-et-demarches/par-situation-medicale/vous-etes-en-arret-de-travail-pour-maladie/vos-demarches-et-formalites_paris.php

Le service médical. In: L'Assurance Maladie – ameli.fr. [online]. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: http://www.ameli.fr/assures/votre-caisse-gard/acteurs-locaux/le-service-du-contrôle-medical_gard.php

L'avis d'arrêt de travail en ligne, vous connaissez ? In: L'Assurance Maladie – ameli.fr. [online]. [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: http://www.ameli.fr/assures/votre-caisse-gironde/en-ce-moment/l-aat-en-ligne-vous-connaissiez_gironde.php

L'arrêt de travail dématérialisé maintenant disponible sur votre logiciel médecin. In: L'Assurance Maladie – ameli.fr. [online]. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: http://www.ameli.fr/professionnels-de-sante/medecins/votre-caisse-hautes-pyrenees/vous-informer/l-arret-de-travail-dematerialise_hautes-pyrenees.php

Avis d'Arrêt de Travail en ligne. In: L'Assurance Maladie . [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: http://www.ameli.fr/fileadmin/user_upload/documents/FICHE_AAT_01.pdf

Nouveau : Optez pour l'avis d'arrêt de travail en ligne ! In: L'Assurance Maladie – ameli.fr. [online]. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: http://www.ameli.fr/assures/votre-caisse-bayonne/en-ce-moment/avis-d-arret-de-travail-en-ligne_bayonne.php

Espace Pro : votre portail unique de services en ligne. In: L'Assurance Maladie – ameli.fr. [online]. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: http://www.ameli.fr/professionnels-de-sante/medecins/votre-caisse-paris/en-ce-moment/espace-pro-un-portail-unique-enrichi_paris.php

Créer un Avis d'Arrêt de Travail en ligne en 5 étapes. L'Assurance Maladie Meurthe et Moselle. [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: http://www.ameli.fr/fileadmin/user_upload/documents/Memo_AAT_en_5_clics.pdf

L'avis d'arrêt de travail en ligne. In: L'Assurance Maladie Pau [online]. [cit. 2016-06-05]. Dostupné z: http://www.cpam-pau.fr/planir/index.php?option=com_content&view=article&id=11:avis-d-arret-de-travail-en-ligne&catid=10:teleservices&Itemid=111

L'avis d'arrêt de travail en ligne. DrSanté. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://www.supportdrsante.com/wp-content/uploads/2015/10/AATi.pdf>

L'avis d'arrêt de travail en ligne. In: L'Assurance Maladie – ameli.fr. [online]. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: http://www.ameli.fr/professionnels-de-sante/medecins/votre-caisse-alpes-maritimes/en-ce-moment/l-avis-d-arret-de-travail-en-ligne_alpes-maritimes.php

Litva

Litva zavedla systém elektronické neschopenky a elektronického osvědčení o dávkách v mateřství (EPTS) od 1. července 2010. Cílem elektronizace systému bylo zlepšení služeb Státního fondu sociálního pojištění pro pojištěnce, lékaře a pojišťovny. Tento systém umožňuje zdravotnickým zařízením automaticky dostávat informace o pojištění dané osoby, předchozích obdobích pracovní neschopnosti a dalších údajích nutných k vytvoření elektronické neschopenky, která se s kvalifikovaným elektronickým podpisem odešle do informačního systému fondu sociálního pojištění. Od data zavedení systému již nejsou papírové neschopenky akceptovány.

V rámci zaváděcího projektu byly dřívější elektronické systémy (EDAS a EGAS) rozšiřovány o nové funkce.

S pomocí EDAS mohou zaměstnavatelé (pojišťovny) získávat informace o vydaných neschopenkách, vytvářet a dodávat elektronické dokumenty opravňující nepřítomnost zaměstnance v práci a informovat o nemocenských dávkách, které jsou zaměstnanci vypláceny. Pomocí EGAS se mohou pojištěnci informovat o vydaných neschopenkách a podat do fondu pojištění elektronickou žádost o výplatu příslušných dávek.

Elektronická neschopenka musí být vystavována výhradně lékaři zdravotnických zařízení, která podepsala smlouvu s teritoriální pobočkou Národního fondu sociálního pojištění o vydávání elektronického dokumentu.

Elektronická neschopenka, která se vytvoří v systému EPTS, obsahuje následující údaje:

- 1. Rodné číslo pojištěnce nebo jeho číslo sociálního pojištění
- 2. Datum vystavení neschopenky, jméno a příjmení pojištěnce, jméno a příjmení lékaře s číslem razítka jsou vyplněny automaticky
- 3. Důvod pracovní neschopnosti je vybírán z klasifikátoru
- 4. Diagnóza s uvedením kódu nemoci nebo souvisejícího zdravotního problému podle Mezinárodní klasifikace nemocí s australskou modifikací (MKN-10-AM)
- 5. Doba trvání pracovní neschopnosti
- 6. V případě, že je osoba v léčebném nebo rehabilitačním zařízení, musí se uvést doba léčby v takovém zařízení

Pro nastávající maminky vystavují elektronická osvědčení gynekologové či rodinní lékaři zdravotnických zařízení. Elektronický certifikát mateřské dovolené je vydáván na dobu 126 kalendářních dnů v období 30 a více týdnů těhotenství. Pokud se matka v tomto období do zdravotnického zařízení nedostaví nebo potvrzení odmítne, lékař zdravotnického zařízení, kde se dítě narodilo, vystaví elektronický certifikát pro mateřskou dovolenou na dobu 56 kalendářních dnů ode dne, kdy se dítě narodilo. V takovém případě je třeba zadat datum narození dítěte. V případě komplikovaného porodu, nebo pokud se narodí dětí více, lékař zdravotnického zařízení vystaví další elektronický certifikát na dobu 14 kalendářních dnů.

Jakmile jsou všechna potřebná data zadaná, je elektronická neschopenka v systému EPTS opatřena elektronickým podpisem lékaře a automaticky odeslána na územní pobočku fondu sociálního pojištění.

Oznámení o vystavení potvrzení o pracovní neschopnosti může být ze systému vytištěno a předáno pojištěnci s podpisem a razítkem lékaře nebo osoby pověřené vedením zdravotnického zařízení. Oznámení obsahuje informace pro zaměstnavatele, a to o délce pracovní neschopnosti zaměstnance bez uvedení diagnózy. Přístup pro zaměstnavatele je možný přes systém EDAS. Zaměstnavatel skrze tento systém informuje územní pobočku sociálního pojištění o vyplácení dávek nemocenského pojištění, které sám hradí.

Aplikací nového elektronického systému EPTS se změnil proces vyřizování nemocenských dávek a potřebné procesy tak mohou být prováděny na internetu. V případě, že lékař uzná osobu za dočasně práceneschopnou, vytvoří s pomocí EPTS elektronickou neschopenku a odešle ji elektronicky do fondu sociálního pojištění. Poté, co je zaměstnanec uznán práceneschopným, obvykle hlásí svou nemoc zaměstnavateli. V případě, že se tak nestane, má nyní zaměstnavatel možnost připojit se do systému EDAS a ověřit si dobu pracovní neschopnosti zaměstnance. Každá osoba má také možnost nahlédnout do systému EGAS a získat informace o neschopence. Dále může poslat do fondu sociálního pojištění elektronickou žádost o nemocenské dávky.

Dříve musel nemocný člověk navštívit lékaře dvakrát. Při první návštěvě lékař konstatoval, že je osoba nemocná, a vystavil jí začátek pracovní neschopnosti. Při druhé návštěvě lékaře jí byla neschopnost ukončena. V současnosti není druhá návštěva nutná, neboť se lékařské osvědčení elektronicky odešle zaměstnavateli a místně příslušnému fondu sociálního pojištění.

Zdroje:

Development and implementation of electronic sick notes and maternity leave certificates management applicatin system. In: EPSA [online]. [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: http://www.epsa-projects.eu/index.php?title=Development_and_implementation_of_electronic_sick_notes_and_maternity_leave_certificates_management_applicatin_system#tab=Project_info

Informace z korespondence s litevským ministerstvem soc. zabezpečení a práce ze dne 9.6.2016

Švédsko

Švédsko zavedlo systém elektronických neschopenek v roce 2011. V současné době je Švédské agentuře sociálního zabezpečení elektronicky odesíláno 70 % neschopenek. Zbývajících 30 % je plánováno realizovat v průběhu roku 2016.

Tato služba má tři mailové funkce:

(1) Lékař může posílat potvrzení o pracovní neschopnosti elektronicky ze svého systému lékařských záznamů. Pacient k tomu musí dát souhlas.

(2) Pokud je neschopenka zaslána elektronicky, správce agentury sociálního zabezpečení a lékaři mohou využít "elektronickou konverzaci" prostřednictvím Q & A funkce. Z bezpečnostních důvodů se však nejedná o nějakou formu chatování.

(3) Pacient může vstoupit do systému e-services a elektronicky komunikovat s agenturou sociálního zabezpečení např. v případě žádosti o nemocenské dávky.

Zavedení elektronického přenosu informací mezi Švédskou agenturou sociálního zabezpečení a zdravotnickými zařízeními má přispět k větší flexibilitě a rychlosti fungování celého procesu. Elektronické neschopenky nemohou být například odeslány, aniž by byly vyplněny všechny potřebné informace, což snižuje riziko, že bude nutné doplňovat některé údaje. Vyšší podíl správně vyplněných lékařských osvědčení přispívá ke kratší době pracovní neschopnosti.

Snadnější komunikace mezi agenturou sociálního zabezpečení a lékaři zvyšuje rovněž příležitost pro monitorování pracovní neschopnosti.

Informace o technickém zázemí elektronického přenosu dokumentů jsou dostupné na: https://www.forsakringskassan.se/arbetsgivare/arbetsgivartjansten/filoverforing/!ut/p/a/0/04_Sj9CPykssy0xPLMnMz0vMAfGjzOIjtjAx8nZwMHQ0sgg0sDDwtPSxd3SyN3D1cjPWDU_P0C7IdFQGeV16U/

V současnosti se plánuje vybudování nové platformy pro zasílání elektronických neschopenek. Tento proces bude realizován ve dvou fázích, v průběhu listopadu 2016 a listopadu 2017.

Pro více informací o fungování systému je možné využít níže uvedený kontakt:

Mikael Billinger

Swedish Social Security Agency

Business Developer

General Insurance Matters Department

Strategic Insurance Support Services

E-mail: mikael.billinger@forsakringskassan.se

Phone: +46 10-118 78 92 (direct), +46 8-786 90 00 (switchboard)

Zdroje:

Informace z korespondence s pracovníkem Švédské agentury soc. zabezpečení Mikaelem Billingerem ze dne 17.7.2016

ŠVÉDSKO. Informace ze stránek Švédské agentury soc. zabezpečení. Forsakringskassan [online]. [cit. 2016-07-25]. Dostupné z:
https://www.forsakringskassan.se/arbetsgivare/arbetsgivartjansten/kom_igang_med_arbetsgivartjansten/!ut/p/a1/04_Sj9CPykyssy0xPLMnMz0vMAfGjzOItjAx8nZwMHQ0sgg0sDDwtPSxd3SyN3D1cjIEKIoEKDHAARwNC-oNT8_TD9aPwKjMxw6_A0M0IqqCPOwpyIyo8Mx0VAaSHL94!/d15/d5/L2dJQSEvUUt3QS80SmIFL1o2XzgyME1CQjFBMDhTMDgwSTIIUUVGOTJHSEw3/

Norsko

Podle dostupných údajů elektronická neschopenka začala v Norsku fungovat v květnu 2015 a od března 2016 je povinná pro všechny zúčastněné strany. Jedná se o elektronickou komunikaci mezi lékařem, zaměstnavatelem a NAV (Norským úřadem práce a sociálního blahobytu). Lékaři jsou povinni využívat aktualizovaný digitální systém EMR, díky kterému se elektronická neschopenka podává na NAV. Lékaři, kteří doposud tiskli neschopenku ze systému EHR, musí nově přijmout novou verzi. V budoucnu se také počítá s napojením nemocničních lékařů do systému.

Elektronický systém přispívá k efektivnější komunikaci mezi aktéry. Informace z elektronické neschopenky umožňuje zaměstnavateli připravit se na to, jak řešit nepřítomnost zaměstnance a kdy očekávat, že se pracovník vrátí zpět do práce. Neschopenka dále obsahuje posouzení, zda se pacient může vrátit do svého stávajícího zaměstnání nebo je potřeba hledat odpovídající zaměstnání u jiného zaměstnavatele. Zaměstnavatelé mohou posílat informace lékařům přes systém Altinn. Do elektronických lékařských záznamů se dále může odesílat plán NAV s informacemi o tom, co je možné na pracovišti upravit a požádat o zpětnou vazbu.

Provozování elektronické neschopenky administrativně zajišťuje NAV.

Vzhledem k tomu, že většina informací na příslušných webech je v norštině a dosavadní on-line komunikace s oslovenými orgány nebyla příliš úspěšná, pro bližší informace o fungování systému lze doporučit písemný kontakt na adrese:

NAV Forvaltning Oslo – D-skjema

Postboks 325 Alnabru

0614 Oslo

Zdroj:

NORSKO. Informace z portálu NAV [cit. 2016-06-03]. Dostupné z: <https://www.nav.no/no/Person/Arbeid/Sykmeldt,+arbeidsavklaringspenger+og+yrkesska+de>

Estonsko

Estonsko začalo používat elektronickou neschopenku (E-TVL) v roce 2014. Povinnost jejího využívání je datována od roku 2015. Pokud zaměstnavatel dodá údaje o zaměstnanci elektronicky, zaměstnanec nepotřebuje od lékaře papírový formulář. V případě, že doba pracovní neschopnosti skončí, lékař ukončí elektronickou neschopenku a zašle ji Estonskému fondu zdravotního pojištění. Informace spojené s proplacením nemocenských dávek je pojištěnci k dispozici na státním portálu www.eesti.ee. Na tento web mají také přístup zaměstnavatelé a mohou tak přijmout neschopenku a potvrdit, že pojištěnec má právo pobírat nemocenské dávky.

Zdroje:

ESTONSKO. Informace z portálu Estonského fondu zdravotního pojištění [cit. 2016-06-03]. Dostupné z: <https://www.haigekassa.ee/en>

Informace z korespondence s Estonským fondem zdravotního pojištění

Explaining the sections of the fit note

1

**Statement of Fitness for Work
For social security or Statutory Sick Pay**

Patient's name Mr, Mrs, Miss, Ms

I assessed your case on: / / and, because of the following condition(s):

I advise you that: you are not fit for work. you may be fit for work taking account of the following advice:

2

a phased return to work amended duties
 altered hours workplace adaptations

Comments, including functional effects of your condition(s):

3

This will be the case for / / or from / / to / /

I will/will not need to assess your fitness for work again at the end of this period. (Please delete as applicable)

4

Doctor's signature

Date of statement / /

Doctor's address

Unique ID: Med 3 04/10-

5

For the patient – what to do now
Please read the notes below then fill in your details and, if you are claiming social security benefits, sign and date the declaration. If you cannot fill in your details yourself, ask someone else to do it for you.

What your doctor's advice means
Not fit for work: Your doctor will advise this when they believe that your health condition means you should refrain from work for the stated period of time.
May be fit for work taking account of the following advice: Your doctor will recommend this when they believe that you may be able to return to work with some support from your employer. Sometimes it may not be possible for your employer to act on the doctor's advice and you will not be able to return to work until you have further recovered. You do not need to get a further statement from your doctor to confirm this.
If you are employed
If you are not fit for work, or your employer cannot support your return to work, your employer should consider paying Statutory Sick Pay (SSP) based on the information provided. If SSP cannot be paid, or your SSP is ending, your employer will give you form SSP1 to claim social security benefits. If you are self-employed, you may be able to claim social security benefits because of your health condition.
Social security benefit claimants
If you are claiming social security benefits because of your health condition, send this form to your Jobcentre Plus office. If you are claiming social security benefits for any other reason, you should contact a Personal Adviser to discuss the advice on the form. If you do any work you must inform Jobcentre Plus of your change of circumstances.
If you want to make a new claim to social security benefits you can:
• download a claim form at www.direct.gov.uk/benefits, or
• phone 0800 055 6688 (8am to 6pm Monday to Friday). Textphone users call 0800 023 4888.

6

Your details – Please use BLOCK CAPITALS

Surname Mr, Mrs, Miss, Ms

Other names

Address

Date of birth / /

National Insurance (NI) number

Postcode

7

Declaration – for social security benefit claimants only
I agree that my doctor may give the Department for Work and Pensions or a healthcare professional acting on its behalf information which is needed to process my claim for benefit and any request for it to be looked at again.

8

Signature

Date / /

If you have signed this form for someone else, please tick here: